

BULLETIN OVER ETHIOPIË EN ERITREA

Uitgave van Interkerkelijke Stichting Ethiopië/Eritrea

nr. 49 • december 2016

Redactieadres: **Wijk 4-102, 8321 GH Urk**. Tel. 0527-682123 • Fax 084-8388817
E-mail: isee@hetnet.nl • www.isee-urk.nl Bank NL55ABNA0451115627 • ANBI 0070.45.396

Onze man in Addis

Hoe is uw jaar verlopen? Wereldwijd was het afgelopen jaar zeer onrustig. Ondanks de opkrabbelende economie in ons deel van de wereld was het voor velen toch een hectisch jaar. Maar misschien bevond u zich persoonlijk in een storm en had u te maken met verdriet of ziekte.

Het vertrouwen dat, met name, vissers en boeren altijd weer hebben in de golfbeweging van de economie vind ik altijd weer zeer bijzonder. Dalende prijzen voor de vis of landbouwproducten, stijgende kosten en dan toch doorgaan in het vertrouwen dat er wel weer een kentering ten goede komt.

Voor Ethiopië en Eritrea is 2016 een jaar met veel tegenslag geweest. Na extreme droogte volgt extreme regen. De uitgeputte bevolking komt vervolgens in opstand tegen hun regering die wel veel moeite doet om economische groei te stimuleren door grond te verpachten aan investeerders, maar daarbij de belangen van de lokale bewoners onvoldoende laat meewegen. Dan zakt de moed soms in de schoenen, omdat het juist op vele terreinen zo goed ging. We mochten vele mensen helpen door net dat ene, zo nodige duwtje in de rug te geven. En als we dan onze geplande reis in oktober moeten annuleren omdat Buitenlandse Zaken een negatief reisadvies geeft voor bijna het hele land behalve de hoofdstad Addis Abeba, dan denk je: "hoe moet dit goed komen?".

Dan blijkt dat er in Ethiopië en Eritrea toch weer mensen zijn die veerkracht hebben. Uit de mailtjes en telefoontjes met onze partners blijkt dat het bestaan moeizaam is en de tegenslagen groot maar dat men niet bij de pakken neerzit. Door slechte oogsten stijgen de prij-

zen voor voedsel maar onze projecten gaan wel door. Ook de scholen hebben het moeilijk. Veel kinderen kunnen door te weinig eten thuis vaak niet de lessen volhouden maar door extra eten en drinken op school gaat het iets beter.

Maar al draaien de vele projecten ook zonder ons bezoek echt nog wel een tijdje door, we willen toch graag weten of het wel loopt zoals afgesproken. Ook dan komt de hulp uit Ethiopië zelf. Zenebe is een oude bekende van ons die we al een dikke twintig jaar kennen als een kundig en betrouwbaar medewerker van Hope Enterprises. Hij is genegen om namens ISEE enkele projecten te bezoeken, te beoordelen en ons daarover te rapporteren. Hij kent ons, was drie jaar geleden hier nog te gast, weet wat wij willen en hij kent natuurlijk Ethiopië. We hebben regelmatig contact maar we hopen elkaar in het voorjaar te ontmoeten in Addis.

Het zit niet altijd mee, soms moet je schakelen om door te kunnen gaan. En erop vertrouwen dat het ook weer een keer beter zal gaan. Maar de mensen in Ethiopië kunnen niet zonder uw betrokkenheid en steun. Hoop doet leven.

Een pareltje

In Eritrea kunnen we als stichting weinig tot niets doen. De Eritrese regering maakt hulpverlening uit het buitenland onmogelijk. We hebben echter wel contact met mensen die daar op persoonlijke titel naar toe gaan. Zij wisten ons te vertellen dat de visserijschool in Halibay, ooit met hulp van ISEE opgezet, nog steeds bestaat en opleidingen verzorgt. Zulk nieuws geeft energie.

Ik wens u allen een gezegend Kerstfeest en een gelukkig Nieuwjaar

Willem Jan Wakker, voorzitter ISEE

Hoe zal de wereld eruitzien over 3 à 4 jaar?

Hoe de wereld er over 3 of 4 jaar uitziet, dat weten we niet. Proberen Afrikanen het dan nog steeds, om met gammele bootjes en tegen betaling van schandelijk veel geld, Europa te bereiken? Waar zal het dan oorlog zijn? Zal Poetin dan nog steeds president zijn van Rusland, waar 1/3 deel van de bevolking arm is en een ander 1/3 deel straatarm.

Misschien heb je wel een bepaald idee, een beeld in gedachten. Bijvoorbeeld van een wereld zonder vluchtelingen uit Eritrea en fors betere levensstandaard in Ethiopië. Het kan zo zijn, maar ook niet.

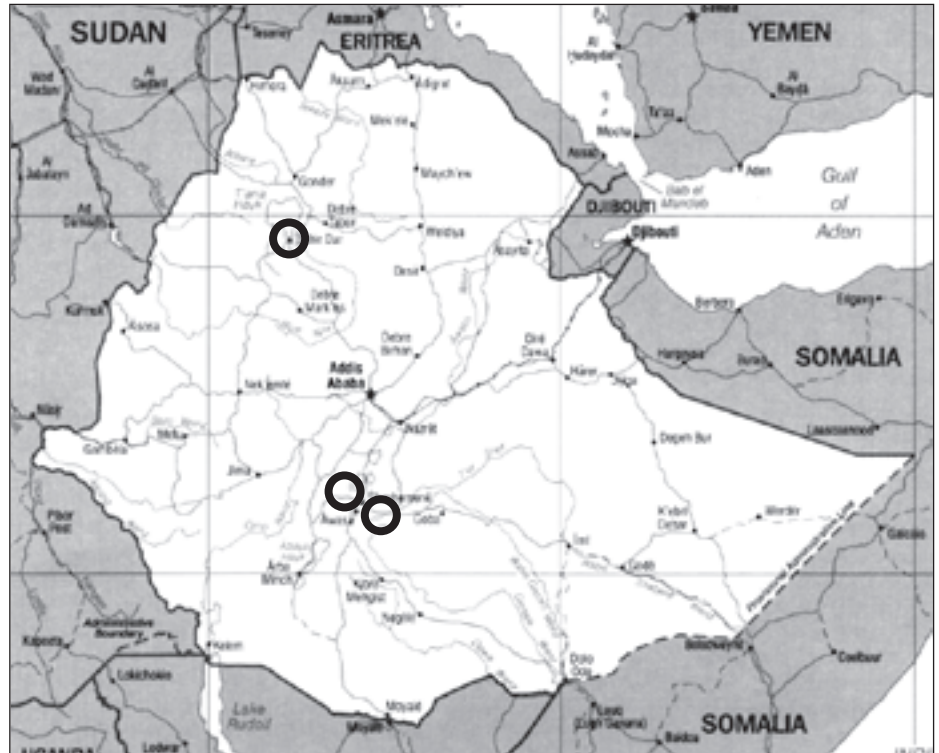
Laten we ervan uitgaan dat onder president Trump alle milieuregels overboord gaan. Zal dat goed zijn voor de wereld? Stel dat in navolging van Trump de Nederlandse regering besluit dat de meststoffenwet wordt opgeheven. De veeboeren blij, ze hoeven geen mestboekhouding meer bij te houden en mogen net zoveel mest uitrijden als ze zelf willen. Zal dat een wijs besluit zijn? Misschien zijn de veeboeren wel even blij, maar als ze doordenken weten ze wel beter!! De koe in de wei en weidevogels in de lucht, laat dat beeld behouden blijven.

Er zal altijd gewikt en gewogen moeten worden. Wat is goed, wat is verstandig en hoeveel is genoeg? Vragen die we onszelf moeten stellen tegen de afweging dat er ook geld op de plank moet komen. Regulering, gezond beheer, rentmeesterschap, duurzame economische ontwikkeling. Wie daar aandacht voor heeft, wil de volgende generatie ook een gezonde wereld nalaten. En de groeiende ongelijkheid dan? Dan zie ik op de tv de uithuiszetting van een gezin. De rijen bij de voedselbank. En komt mijn vrouw Nicoline van haar taalmaatje thuis met het verzoek of wij willen bidden voor haar ouders in Mosul die alles kwijt zijn. Gelukkig leven ze nog.

Waarom schrijf ik dit?

Dat probeer ik uit te leggen.

De commissie MSE had drie jaar lang drie onderwijsprojecten in uitvoe-

ring. In het Noorden bij Bahar Dar, de Gülerschool op Dek Island in het Tanameer. In de richting van het zuiden op ca. 250 km van Addis Abeba bij Kofele de Sayimana Borkoschool in het dorpje Borko. Als derde de school voor blinde kinderen in de mooie ruime stad Hawassa. Hawassa ligt op ca. drie uur rijden van Addis Abeba. Op het kaartje krijgt u er een beeld bij.

Drie projecten samen met Edukans. Bij twee van de drie genoemde projecten gaat het om beter onderwijs voor grote groepen kinderen. De derde groep, de blinde kinderen gingen helemaal niet naar school. Nu kunnen ook zij dat wel. We hebben Edukans drie jaar geleden benaderd of zij ons wilden helpen met deze projecten.

De naam Edukans zegt al dat zij verstand hebben van onderwijs. Wij van MSE ook wel, maar samen weten we veel meer. Dat komt de kwaliteit van de projecten absoluut ten goede. De keerzijde ervan is, veel registratie en administratie. Je moet bij samenwerken goed luisteren naar elkaar, met elkaar overleggen en elkaar op de hoogte houden via rapportages. Een belangrijk punt bij deze samenwerking was en is ook de financiële bijdrage van Edukans.

De kosten van de drie projecten samen zijn ongeveer uitgekomen op 162.000 euro. Daarvan heeft Edukans 1/3 deel = 54.000 euro betaald en ISEE 2/3 deel = 108.000 euro dat is ruim de hele kerstcollecte van één jaar.

Samenwerken

MSE had bij de uitvoering van de drie projecten naast Edukans ook te maken met drie ngo's (niet-gouvernementele organisatie). Want bij elk project hoorde een andere Ethiopische ngo. Dan is daar op Urk het ISEE bestuur dat geïnfomeerd dient te worden. Uiteindelijk hebben zij de eindverantwoordelijkheid. En vergeet de actieve werkgroep Wolvega niet en anderen die hun financiële steentje bijdragen. Zij doen hun uiterste best om geld binnen te halen. Je wilt de actieve vrouwen ook graag van informatie voorzien. Zij moeten per slot van rekening een goed verhaal hebben voor hun begunstigers.

De afspraken liggen vast, maar niet alles heb je in de hand

Binnen de commissie MSE vonden mutaties plaats. Jaap Bakker vertrok als commissielid na vele jaren actief betrokken te zijn geweest. Ina Ritsema, de commissievoorzitter van MSE en de motor achter de werkgroep Culemborg, moest om gezondheids-

redenen haar functie neerleggen. Veel ervaring en Ethiopië-kennis verdween. Elske Schilder en Marchel Snoek hebben hun plaatsen ingenomen. Gelukkig zijn het snelle inwerkers. Maar het blijft lastig om alles goed te kunnen wegen en in te schatten als je het land nooit gezien en geroken hebt.

Wat houdt dan zo'n project in?

De partijen in Ethiopië hebben een aantal wensen. Nieuwe schoollokalen, een bibliotheek, waterputten, nieuwe toiletgebouwen, schoolmeubilair, schoolboeken, materiaal voor sportactiviteiten, schooluniformen en geld om het schoolgeld te kunnen betalen. Weet u, het is allemaal echt nodig. Ze vragen niets te veel. Maar kunnen dan ook alle kinderen naar school als dat is gerealiseerd? Er zijn immers ouders die de schoolbijdrage en de kosten van schoolkleden echt niet kunnen betalen. Wie, ja wie gaat dat betalen, als wij weggaan? Als we samen, ISEE en de scholen en ngo's niet vindingrijk zijn, dan blijft een deel van de kinderen buitengesloten van meerjarig onderwijs.

Eenmalige kosten zijn bij elkaar te brengen, maar steeds terugkerende kosten niet. Of toch wel??

Er moet een schoolfonds komen. Dat wilden we ook realiseren, maar dat is er niet gekomen. Of kunnen we zeggen het is er nog niet gekomen. Bij de plattelandsscholen is bijna altijd wel grond beschikbaar om daar iets op te verbouwen. Ouders moeten hierbij aan de slag. Niet enkelen, maar allemaal. Samen met de commissie Landbouw en Techniek doen we ons best om hier een oplossing voor te vinden.

Een projectplan, moet realistisch zijn. De vooraf gestelde doelen helder en realiseerbaar.

Eén zo'n doel is bijvoorbeeld het halveren van het aantal dropouts.

Dan moet je dus weten wat de redenen zijn dat kinderen voortijdig de school verlaten.

We kennen inmiddels wel een aantal van die redenen, zoals:

- De kosten zijn te hoog. De jongen mag wel doorgaan, maar het meisje niet.
- Regelmatig schoolverzuim bij oudere meisjes. Bij menstruatie beschikken ze niet over hygiënisch materiaal.

- Vader en moeder kunnen niet op het land werken of met vee weiden. Dus doen de kinderen het.
- Er is geen kleding en geen eten, daarom komen de kinderen niet naar school. Ze kunnen zo'n schooldag niet volhouden met een lege maag. Ze moeten soms hele einden lopen.

Hogere leerprestaties bevorderen, ook in overvolle klassen

De docenten kregen bijscholing om o.a. te leren aandacht te hebben voor alle leerlingen en niet alleen voor een paar, ook al zitten de klassen overvol. Bijscholing van de docenten kan de schoolresultaten zeer positief beïnvloeden. Het bijhouden van de leerprestaties is daarbij een absolute voorwaarde. Dan kan worden gezien hoe docenten en leerlingen profijt hebben van de financiële injecties van ISEE en Edukans.

Kontakten met de ouders over de ontwikkelingen van hun kinderen en actieve betrokkenheid van de ouders bij de school wordt gestimuleerd. Ze laten zien hoe belangrijk de schoolbibliotheek is. Daar kunnen hun kinderen huiswerk maken, want veel licht hebben de meesten thuis niet. De ouders betrekken bij de bouw en de reparatie van bijvoorbeeld de omheining van de school. Maar ook het bewaken van het schoolterrein is een belangrijke zaak.

Waarom bewaken?

Voorbeeld bij een andere school: op het schoolterrein stonden bananenbomen en daar leefden ook apen in de omgeving. Wie kregen de bananen te eten? Precies de lachende apen.

De ngo's

De ngo's regelen, begeleiden en laten het projectplan plaatselijk uitvoeren. Zij hebben te maken met de wensen van de school en de ouders. Ze moeten binnen het budget de diverse zaken laten uitvoeren. Concrete zaken, zoals de aankoop van schoolbanken, boeken en de aanleg van een waterput zijn goed te volgen en helder aan ons te rapporteren.

Van bijscholing zijn het aantal dagen concreet, maar de resultaten pas veel later aantoonbaar.

Op afstand is niet alles in detail door ons te volgen.

Wij hebben soms duidelijk meer informatie nodig. Hoe kunnen we anders

aan Edukans, het bestuur van ISEE, de werkgroepen en u allen goede informatie doorgeven.

Hoe vervelend is het als de correcte informatie uitblijft! Waarom wordt niet eerder gemeld dat men heeft moeten kiezen voor een andere volgorde dan bij de projectplanning was vastgesteld?

Dan voel ik ergernis opkomen en zou je er direct naartoe willen.

Is het vaker bezoeken van de projecten door dezelfde persoon, tenminste 2 x per jaar, dan toch niet raadzaam? Je aantoonbare betrokkenheid doet erg veel voor de uitvoerders in Ethiopië en de projectmanager in Nederland.

Onze cultuur, of moet ik zeggen mijn karakter botst wel eens met de cultuur van Ethiopiërs.

Ja – het komt echt wel – zeggen ze dan. Man doe toch rustig is ongeveer hun reactie. Maar in onze afspraken met bijvoorbeeld Edukans staat op die en die datum moet u ons die rapportage toesturen. Gelukkig is Edukans best groot van begrip.

Voor mijzelf is het goed om bij vertraging in de uitvoering te denken aan de bijbelpassage: Uw vriendelijkheid zij alle mensen bekend!! Er staat meer, maar dat zoek je zelf maar op. (Filippenzen 4 : 5 en 6)

Een waar spreekwoord blijft: Wij hebben het geld en zij de tijd.

Kom je er, ze laten alles uit hun handen vallen en nemen voor jou royaal de tijd. Dan ben ik weer helemaal blij en zet mijn schouders weer onder zulke mooie projecten.

Er is nog zoveel te doen. Dan zie je die honderden kinderen om je heen op zo'n school.

Zij moeten allemaal een beetje toekomst hebben. Wij kunnen er een paar van helpen. Wat? We helpen duizenden! Misschien worden het allemaal wel prachtige wereldburgers.

Drie zeer zinvolle projecten.

Laten we als ISEE maar stug doorwerken, want nog vele duizenden kinderen hebben onze hulp hard nodig. Nog drie jaar? Nog vier jaar? Ik vermoed, nog veel langer.

Teijo Venema

Zaterdag 1 oktober 2016

Met elkaar in contact-dag

Het is al vroeg een drukte van belang rond De Koningshof op Urk. Leden van verschillende werkgroepen van ISEE zijn bezig om hun spullen uit te laden voor het inrichten van hun stand. De verkoop is een vast onderdeel van de jaarlijkse contactdag van de Interkerkelijke Stichting Ethiopië/Eritrea. Zo rond tien uur zijn alle belangstellenden binnen en kan het officiële programma beginnen.

Marja Visscher-van Urk is deze keer de dagvoorzitter. Ze heet **alle** aanwezigen welkom en verklaart hiermee meteen de naamswijziging van de dag. Niet meer werkgroependag maar contactdag. Want het gaat om iedereen die de stichting een warm hart toedraagt. De dag is ook anders van opzet dan andere jaren. Een korter programma en meer tijd om met elkaar bij te praten of van gedachten te wisselen. Marja stelt de aanwezigen de vraag: Waarom bent u hier gekomen en zet u zich in voor ISEE? Dat lijkt misschien gewoon, maar is heel bijzonder. Ter illustratie noemt zij de Zweedse diplomaat Dag Hammarskjöld. Hij schreef: Ik weet niet wie of wat de vraag stelde. Ik weet niet wanneer zij gesteld werd. Ik herinner me niet dat ik antwoordde. Maar eens zei ik ja, tegen iemand of iets. Vanaf dat moment heb ik de zekerheid, dat het leven zinvol is en dat mijn leven een doel heeft. Dat ik een bijdrage mag leveren aan vrede en gerechtigheid in de wereld.

Voorzitter Willem Jan Wakker krijgt vervolgens het woord. Hij is blij met de belangstelling van de jongeren in de zaal en voor de aanwezigheid van wethouder Freek Brouwer en zijn vrouw. Met ISEE als stichting gaat het

goed. Dat is niet het geval in Eritrea en Ethiopië. Eritrea is al jaren niet meer toegankelijk door de politieke situatie in het land. Maar het laatste jaar is er ook onrust in Ethiopië. Momenteel is er grote onrust door grondonteigening in de regio Amhara en Oromiya. Partners van ISEE in Nederland en Ethiopië hebben geadviseerd om een reis die vlak na de contactdag gepland stond niet te laten doorgaan. Het is momenteel niet veilig genoeg. Mensen van de ngo's in Ethiopië, Mulugeta en Mieso, lijken hun trots en veerkracht kwijt te zijn, zo gaat Willem Jan verder. Niet alleen de zorg om de onrust in hun land, maar ook de droogte van de afgelopen tijd speelt een rol. Na de droogte kwamen enorme stortregens die huizen en grond wegspoelden. Daardoor is er veel schade aangericht. Ook de waterleiding in Korbetti (van het jubileumproject in 2003) is door de modderstromen beschadigd. Toch geloven we als stichting nog in mogelijkheden, gaat de voorzitter verder. Kijk naar de werkgroepen, die door hun inzet allerlei projecten mogelijk maken. Kijk naar zuster Senkenesh in Ethiopië die ondanks haar gevorderde leeftijd onvermoeibaar door blijft gaan met haar werk.

Samen moeten we de hoop levend houden en steeds weer blijkt dat je met elkaar het onmogelijke mogelijk kunt maken.

Met het noemen van zuster Senkenesh slaat de voorzitter een brug naar de volgende spreker, Aafke Steenhuis. Zij bezocht in 2014 en 2016 de organisatie van zuster Senkenesh, Medhen Social Centre. Al dertig jaar werkt ISEE met haar samen. Een samenwerking die gebaseerd is op wederzijds respect en vertrouwen. Senkenesh heeft oog voor de allerarmsten en kijkt wat hun mogelijkheden zijn. De projecten van Medhen Social Centre zijn gericht op een beter leven voor leprapatiënten. In Ethiopië raken mensen met lepra aan de rand van de samenleving. Sinds twaalf jaar wordt het gedoeneerde geld van ISEE besteed aan huisbouw voor deze mensen. Met het bestuur van de kebele (wijk) wordt gekeken wie in aanmerking komt voor een woning. De mensen moeten zelfwerkzaam kunnen zijn, want 25% van de kosten van het huis moeten ze zelf bijdragen. Dat kan zijn door te helpen bij de bouw, of door de woning ook voor anderen beschikbaar te stellen. Aafke was onder de indruk van de grote impact die het hebben van een huis op iemand heeft. Zo ontmoette ze in 2014 een vrouw met lepra die wat verdiende met het bakken van injerra. In 2016 woonde ze met een aantal anderen in een huisje en was daar heel gelukkig mee.

Een ander contact was er met het gehandicapte meisje Soya. Haar familie kwam ook in aanmerking voor een huisje. Haar moeder zat de hele dag met Soya op schoot en kon verder niets anders ondernemen. Bij hun nieuwe woning is ook een hangmat voor het gehandicapte meisje, waardoor haar moeder de vrijheid kreeg om in de tuin groente te verbouwen en kippen te houden. Social workers gingen aan de slag met Soya om haar te motiveren en activeren.

Het zijn maar twee voorbeelden van de grote verandering die het hebben van een huis voor deze mensen heeft gehad. Zuster Senkenesh heeft met haar medewerkers het leven van veel kanslozen een positieve wending gegeven. Ze kijkt niet met Westerse ogen naar haar medemens, maar ziet wat past in de omgeving waar iemand woont en weet zo afgunst te voorkomen. Aafke besluit: „Het bijzondere werk van zuster Senkenesh is al die jaren mede mogelijk gemaakt door de steun van ISEE, of beter gezegd door de inzet van de aanwezigen hier, de werkgroepen.”

Dat de werkgroepen het hart van de stichting vormen brengt ook Stien Bos naar voren. Hun mening telt sterk mee bij de invulling van de Werkgroependag. Vorig jaar is daarom een enquête gehouden. De antwoorden hebben er als eerste toe geleid, dat we nu de dag Contactdag noemen zodat niemand zich buitengesloten voelt. Ook over de lengte van de dag kwamen opmerkingen. Als er veel lezingen zijn komt er zoveel informatie op je af dat het moeilijk is om alles tot je door te laten dringen. Stien vraagt de aanwezigen of ze tij-

dens de lunch via een vragenformulier willen reageren op de nieuwe indeling van deze dag.

Een bijzondere gast deze dag is Moses. Geboren in Eritrea en momenteel werkzaam bij Northseafood op Urk. Via Lub Weerstand (van de visserij-commissie) die ook bij dit visbedrijf werkt hoorde Moses van de stichting en zocht contact. Hij wil graag iets vertellen over zichzelf en zijn geboorteland. Moses kwam in 2014 naar Nederland via een lange, moeilijke weg. Hij wilde graag verder studeren in Eritrea maar dat werd door de overheid verboden. Dit was voor Moses de reden om zijn land te ontvluchten en naar Ethiopië te gaan. Daar verbleef hij in een vluchtelingenkamp waar hij Engels leerde. Moses moest om vrij te kunnen reizen een paspoort hebben. Hij dacht dat in Adis Abeba te kunnen krijgen maar in Ethiopië is geen Eritrese ambassade. Daarom trok hij naar Soedan waar hij zeven maanden als illegaal verbleef voordat hij in Khartoem bij de Eritrese ambassade aan een paspoort kon komen. Toen hij dat eindelijk had kon hij naar Nederland om aan de Landbouwhogeschool in Dronten te gaan studeren. In 2016 behaalde hij zijn master in de studie Food Technology die hij nu toepast bij Northseafood op Urk. Moses spreekt de hoop uit dat in de toekomst het weer mogelijk is dat er mensen van de stichting naar Eritrea kunnen om daar weer projecten op te starten.

Hierna was er een pauze van één uur. De aanwezigen konden nu onder het genot van een drankje de stands bezoeken en met elkaar in gesprek

gaan. Van beide mogelijkheden werd volop gebruik gemaakt.

Na al deze persoonlijke verhalen komt tot slot Meinke Lignac aan het woord. Zij is senior beleidsmedewerker bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het ministerie werkt vanuit bepaalde thema's in verschillende landen. De taak van Meinke is om samenhang te brengen in al de verschillende thema's. Zij is onder de indruk van wat zij deze dag hoort en meemaakt. „Het is hartverwarmend om de grote betrokkenheid en medemenselijkheid van de mensen binnen de stichting te ervaren” zo begint ze haar betoog.

De stichting werkt vanuit local ownership, dus niet iets geven wat daar niet nodig is. De overheid werkt vanuit een globale visie. Doordat de machtsverhoudingen in de wereld verschuiven door opkomende economieën als China en India moet op een andere manier naar ontwikkelingshulp gekeken worden. Derdewereldlanden willen ook handel bedrijven.

De kern van het Nederlandse ontwikkelingsamenwerkingsbeleid is de samenhang tussen het handels- en ontwikkelingsbeleid. Daarnaast richt Nederland zich op 4 belangrijke thema's: veiligheid en rechtsorde, water, voedselzekerheid en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Bij die thema's is er veel aandacht voor zaken als de gelijkheid van vrouwen, milieu en klimaat.

De overheid gaat op grond van voorgaande thema's verschillende relaties aan met landen. Dat kan zijn een hulprelatie, overgangsrelatie of handelsrelatie.

Ethiopië valt binnen de tweede categorie. Nederland ondersteunt armoedebestrijding én economische groei, helpt om meer toegang tot de markt te krijgen en het ondernemingsklimaat te verbeteren. Daarnaast zijn er programma's die zich richten op armoedebestrijding en op de 4 belangrijke thema's in het Nederlandse ontwikkelingsbeleid.

Nederland heeft een brede relatie met Ethiopië. Op politiek niveau speelt het land een belangrijke rol voor de regionale veiligheid. Door de onrust in de omliggende landen zorgt Ethiopië voor de opvang van veel vluchtelingen. De hulp/handel verhouding is nog steeds meer gericht op hulp dan op handel. Nederland stelt zich daarom tot doel

de economische groei te bevorderen op zo'n manier dat alle lagen van de bevolking er profijt van hebben. Nederland kan daarin bijdragen met kennis en logistiek. Na het belichten van het doel van de Nederlandse overheid op het gebied van ontwikkelings-samenwerking gaat Meinke nog in op een aantal vragen uit het publiek.

Marja bedankt Meinke voor haar uitleg van haar werk bij Buitenlandse Zaken en geeft nog even het woord aan Harry Teuben. Het was niet zeker of hij op de contactdag aanwezig zou zijn omdat hij nog in Ethiopië was namens de commissie Landbouw en Techniek. Harry ging persoonlijk kijken hoe het gesteld was met

de waterleiding in Korbetti die na de modderstromen beschadigd was geraakt. De waterleiding raakte in april dit jaar over een lengte van ongeveer 900 meter beschadigd. ISEE gaf geld voor het herstel van de schade. Nu eind september berichtte Mieso Nebi van NCDI dat zowel de waterleiding als het opvangreservoir weer gemaakt zijn en dat er extra maatregelen getroffen zijn om in de toekomst beschadiging door onvoorziene omstandigheden te voorkomen.

Met het goede nieuws over Korbetti sluit Marja het officiële programma van deze contactdag af met een toepasselijk lied van Ad den Besten.
O Vader, trek het lot U aan

*van allen die door U bestaan
Gij, die geen stenen geeft voor brood
wees met uw kinderen in nood;
en stil, God die rechtvaardig zijt,
de honger naar gerechtigheid.*

*O Vader, trek het leed U aan
van allen die met ons bestaan
Gij hebt gezegd: geef jij hun brood
doe ons hun naasten zijn in nood
opdat zij weten wie Gij zijt:
de God van hun gerechtigheid*

Na het officiële gedeelte is er nog gelegenheid om tijdens een heerlijke lunch met elkaar in gesprek te gaan. We mogen weer terugzien op een mooie dag!

Onrust in Ethiopië

Het zal u niet ontgaan zijn dat er grote problemen zijn in Ethiopië. Het begon met grote demonstraties. Vervolgens werd een boerderij van een Nederlandse boer afgebrand en hetzelfde gebeurde met een grote rozenkwekerij.

De protesten zijn nu al een jaar aan de gang. In november 2015 werd een plan openbaar om de hoofdstad Addis Abeba uit te breiden. De boeren in de omgeving van de hoofdstad (voor het grootste deel Oromo's, de grootste bevolkingsgroep van Ethiopië) waren bang dat zij hun land kwijt zouden raken. Op zich was deze angst begrijpelijk: In Ethiopië is en blijft al het land eigen-

dom van de staat. De grond kan alleen gepacht worden, maar de staat kan op ieder moment de pachtovereenkomst opzeggen. Dit is de laatste jaren al vaak gebeurd. De grond werd daarna verpacht aan grote buitenlandse investeerders.

De boeren konden elders helemaal opnieuw beginnen!! Nu heeft de staat ondertussen gezegd dat de uitbreiding van Addis Abeba niet doorgaat, maar de protesten bleven en volgens de laatste berichten zijn er bij de protesten al 500 doden gevallen. Het probleem zit echter veel dieper. Het land wordt bestuurd door een kleine minderheid.

De Tigreërs, een bevolkingsgroep die slechts zes procent van de bevolking uitmaakt, heeft de macht in handen en duldt geen oppositie. De Oromo vormen de grootste groep binnen de bevolking. Daarna komen de Amhara. Samen vertegenwoordigen zij bijna tweederde van alle Ethiopiërs!!

De Tigreërs hebben hun huidige macht en invloed vooral te danken aan de belangrijke rol die ze speelden bij de verdringing van dictator Mengistu Haile Mariam in 1991 (na 17 jaar terreurbewind!).

Eén van de leiders van de Tigrese rebellen was Meles Zenawi. Hij werd in 1991 president van Ethiopië. In 1995 werd hij premier en werd zo de machtigste man in Ethiopië. Gedurende zijn bewind (hij overleed in 2012) werden de democratische vrijheden steeds minder en werd Ethiopië een éénpartijstaat.

Tigreërs zijn trots op hun geschiedenis. Zij beschouwen zich als de afstammelingen van koning Menelik, die volgens de overlevering een zoon was van de koningin van Sheba en koning Salomo. Opmerkelijk is dat de vroegere keizer Haile Selassie ook zei dat hij afstamde van koning Menelik, terwijl hij afstamde van de Amhara en de Oromo.

Begin november heeft premier Desalegn Hailemariam bijna het hele kabinet vervangen. 21 ministers zijn vervangen in een poging om de onvrede in het land weg te nemen. Het nieuwe kabinet geldt als één van de etnisch meest diverse sinds de regeringspartij 25 jaar geleden aan de macht kwam. De oppositie is vooralsnog niet positief, maar de toekomst zal leren of er werkelijk verandering zal inzetten.

Bezoek aan werkgroep Nagele

Op dinsdag 15 november waren Stien Bos en ondergetekende op bezoek bij de werkgroep van de PKN gemeente Nagele. Wij spraken daar, onder het genot van een heerlijke bak koffie, met Trudie Duyff (links op de foto) en Wieke van der Sar. Trudie Duyff neemt het stokje over van Wieke van der Sar, die in de afgelopen jaren het gezicht van de werkgroep van de PKN Nagele was. Trudie heeft het stokje eigenlijk al na de vakantie overgenomen en heeft in oktober alles overgedragen.

Als werkgroep van de PKN gemeente Nagele hebben ze gekozen voor een nieuw project. Het visserij project aan Lake Fincha. Wij vroegen ze waarom de keuze voor een visserijproject. In het verleden hebben we geïnspireerd door Piet Ellens ook wel visserijprojecten gesteund en de spreuk: *'If you give a man a fish you feed him for a day. If you teach a man how to fish, you will feed him for a lifetime.'* spreekt ons ook erg aan.

Daarnaast is het goed om de aandacht fris te houden. In het verleden heeft de PKN gemeente in Nagele verschillende projecten gesteund: bijv. solar cooking, Sayamane Borkoschool, Landloze vrouwenproject en microkrediet.

De werkgroep Nagele is op Urk na de oudste werkgroep die we als Stichting ISEE hebben. En in feite is het een constante factor voor de PKN gemeen-

te in Nagele. En dat is in een tijd waarin dingen vaak zo snel veranderen best bijzonder.

Hoe ervaren ze het zelf dat ze al zo lang bij ISEE betrokken zijn? Dat ervaren ze zelf wel als prettig ook voor de gemeente omdat de gemeente er daardoor wel meer mee vertrouwd raakt.

De gemeente Nagele collecteert één keer per maand voor hun project. Dat slaan ze eigenlijk nooit over. En als Stichting zijn we daar natuurlijk heel blij en dankbaar mee.

Wij vroegen ook of het nog een rol speelde dat het project duurzaam is en dat er praktisch geen overheadkosten zijn? Ja, want ze zijn als gemeente zelf ook bezig met duurzaamheid.

En dat wij praktisch geen overheadkosten hebben, komt omdat we als Stichting klein gebleven zijn en praktisch al het werk door vrijwilligers

wordt gedaan.

Tenslotte werd ons nog de vraag gesteld of wij in de stichting ook aan verjonging doen. Dat proberen we natuurlijk wel, maar dat gaat toch moeizaam. Wij merken ook dat sommige werkgroepen vergrijzen en daarom soms ophouden te bestaan. Maar bij andere werkgroepen merken we dat er jongere leden bij komen. Daar zijn we als Stichting natuurlijk heel blij mee, want dat is de toekomst van ISEE.

Wij proberen jongeren wel te enthousiasmeren door presentaties en workshops voor scholen, door het geven van kindereestjes, en door workshops en koffieceremonie voor bv. catechisanten en verenigingen.

Rond vijf uur namen we afscheid van de dames en gingen we weer richting Urk. Rie Kramer

Boekpresentatie King of Kings

Het Afrika Platform van de Universiteit Gent organiseerde op dinsdag 11 oktober jl. een boekpresentatie in de Limerick Culturele Boekhandel. Asfa-Wossen is een in Frankfurt wonende historicus, ontvanger van o.a. de Jakob Grimm-prijs voor literatuur. Zijn vader, Asrate Kassa, was voorzitter van de Crown Council en eerder gouverneur van Eritrea.

Het boek werd eerder gepresenteerd bij de School of African and Oriental Studies, University of London.

Vermeldenswaard is dat twee bekenden van ISEE een rol speelden bij deze presentatie. Allereerst Dr. Johannis Leeuwenburg (een trouwe bezoeker van onze contactdag in oktober) en vervolgens een interview door dr. Eddy Boutmans, voorheen staatssecretaris Ontwikkelingssamenwerking van België. Hij opende enkele jaren geleden op Urk de expositie van Worku en Barbara Goshu. Voor een ieder die geïnteresseerd is in de geschiedenis van Ethiopië is dit een aanbevelenswaardig boek. Het boek (in het Engels) kost ongeveer 20 euro.

Van bedelaar tot succesvol zakenman

Gizat woonde in Gonder, helemaal in het noorden van Ethiopië. Hij hield zich bezig met de verkoop van kleding, eieren en petroleum. Hij kreeg lepra en daarom kwam hij tien jaar geleden naar Addis Abeba, omdat daar de ziekte behandeld kon worden.

Vanwege zijn lepra liep hij met behulp van twee krukken en kon hij niet 'gewoon' werken. Hij hield zich bezig met bedelen. Van de opbrengst kon hij kaarsen gaan verkopen.

Door de behandeling bij zr. Senkenesh kan hij weer zonder krukken lopen en hij besloot in Addis Abeba te blijven wonen, hij trouwde met een vrouw

die ook lepra heeft en beiden hebben inmiddels een kind van 5 jaar en een kind van 8 maanden.

Omdat hij lepra had was hij bekend bij Medhen Social Center. Deze zagen dat Gizat een man met capaciteit was en hielp hem met een straathandeltje. Zijn droom was een handel op een markt onder een overkapping. Er was een plaats vrij en na een jaar hard werken kon hij (samen met drie andere ex-lepralijders) een plaats huren. Wel moest op eigen kosten de overkapping gerenoveerd worden, wat 500 birr aan golfplaten kostte.

Gizat is een zuinig en verstandig man. Hij gebruikt 450 birr voor huishuur, 1000 birr voor eten en drinken,

35 birr voor een levensverzekering/begrafenisverzekering en 25 birr om te sparen. Hij heeft al een kapitaal van 2000 birr voor zijn bedrijf en 1000 birr voor onvoorziene uitgaven. Thuis heeft hij inmiddels een bed met matras, een televisie, een kast, een tafel en stoel. Zijn volgende droom is het kopen van een appartement.

Door zijn succes en voorbeeldig gedrag heeft Medhen Social Center hem gevraagd zijn kennis en ervaring te delen met lotgenoten. Hij dringt erop aan om nooit de hoop te verliezen en hard te werken. Alleen op die manier wordt je succesvol en kun je uiteindelijk op eigen benen staan, letterlijk en figuurlijk.

Nieuwe projecten

Bijna iedere maand komen er bij ISEE aanvragen binnen voor nieuwe projecten. Dit kunnen langlopende, maar ook hele kleine projecten zijn. Om een idee te geven wat er de laatste tijd aan projecten aangenomen is, onderstaand een selectie.

Eén jaar braille-onderwijs

Datum: 20 september 2016

Organisatie: Salu Self Help

Plaats: Hawassa

Projectduur: schooljaar 2016/2017

Kosten: 8.500 euro

Omschrijving: Blinde kinderen in Hawassa krijgen eerst braille-onderwijs, waarna ze op een 'gewone' school verder kunnen leren.

Verduurzaming Salu Self Help

Datum: 15 november 2016

Organisatie: Salu Self Help

Plaats: Hawassa

Projectduur: zes maanden dec-mei

Kosten: 1.400 euro

Omschrijving: consultant Zenebe Ayele begeleidt Salu Self Help opdat deze proactiever functioneert.

Water en toilet bij een school in Godino

Datum: 15 november 2016

Organisatie: JeCCDO

Plaats: Godino

Projectduur: 2017

Kosten: 12.000 euro

Omschrijving: In het dorpje Godino heeft de school geen toiletten en geen toegang tot water. In 2017 komen er toiletten voor jongens en meisjes en enkele watertappunten.

Bovenstaande omschrijving van de projecten is natuurlijk veel te kort om een goed beeld te krijgen. Het kantoor van de Stichting beschikt over uitgebreide informatie.